

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 314/2020
10.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Компанија Дунав осигурање АД Београд, чији је пуномоћник Душан Драгићевић, адвокат у ..., против туженог Компанија international CG DP Beograd у стечају, чији је пуномоћник Војислав Илић, адвокат у ..., ради утврђења оспореног потраживања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 5761/19 од 15.01.2020. године, у седници већа одржаној 10. децембра 2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 5761/19 од 15.01.2020. године у делу којим је преиначена пресуда Привредног суда у Београду П 3388/19 од 24.09.2019. године у делу I става изреке и пресуђено тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца на име законске затезне камате у висини од 52.936.963,38 динара, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 5761/19 од 15.01.2020. године у делу којим је преиначена пресуда Привредног суда у Београду П 3388/19 од 24.09.2019. године у делу I става изреке и у II ставу изреке и пресуђено тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди потраживање према туженом на име главног дуга у висини од 38.643.461,72 динара, и решено о трошковима парничног поступка.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду П 3388/19 дана 24.09.2019. године којим је, у I ставу, констатовао да усваја тужбени захтев и утврдио као основано потраживање тужиоца према туженом на име главног дуга у износу од 46.766.729,97 динара и на име законске затезне камате у износу од 52.936.963,38 динара, а у II ставу обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 300.000,00 динара.

Пресудом 1Пж 5761/19 од 15.01.2020. године Привредни апелациони суд је у I ставу изреке делимично одбио жалбу туженог као неосновану и потврдио пресуду Привредног суда у Београду П 3388/19 од 24.09.2019. године у усвајајућем делу којим је утврђено потраживање тужиоца према туженом у износу од 8.121.268,25 динара, у II

ставу изреке преиначио пресуду Привредног суда у Београду П 3388/19 од 24.09.2019. године у делу става I изреке и пресудио тако што је одбио тужбени захтев да се утврди потраживање тужиоца према туженом на име главног дуга у висини од 38.643.461,72 динара и на име законске затезне камате у висини од 52.936.963,38 динара, те у III ставу изреке преиначио одлуку о трошковима садржану у II ставу изреке пресуде Привредног суда у Београду П 3388/19 од 24.09.2019. године и обавезао тужиоца да туженом на име трошкова парничног поступка плати износ од 1.160.925,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи другостепену пресуду тако што ће одбити жалбу туженог и потврдити пресуду Привредног суда у Београду П 3388/19 од 24.09.2019. године.

Ревизија тужиоца у односу на одлуку другостепеног суда којом је преиначена првостепена пресуда и одлучено о тужбеном захтеву за обрачунате законске затезне камате, није дозвољена. Ревизија није дозвољена против одлуке о споредним захтевима, па тако и за законске затезне камате, јер они не утичу на вредност предмета спора. С тога се у односу на те одлуке не примењују одредбе члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП. Због тога је у том делу ревизија тужиоца одбачена као недозвољена, по одредби члана 410. став 1. и став 2. тачка 5. ЗПП у вези члана 403. став 2. и 3. ЗПП.

Ревизија тужиоца је неоснована у делу у којем је преиначена првостепена пресуда и одлучено о тужбеном захтеву за главни дуг, што ревизијски суд одлучује испитујући побијану пресуду по одредби члана 408. ЗПП.

У наведеном делу побијана другостепена пресуда донета је без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према стању у списима предмета, тужилац је засновао тужбени захтев на наводима да је предметно потраживање стечајни управник туженог оспорио из разлога застарелости, који не стоји. Тужилац сматра да је признато потраживање закључцима Владе из 2011. и 2013. године, те потписивањем ИОС обрасца из 2012. године, и затим је застарелост прекинута подношењем захтева за исплату ради евидентирања 2014. године, Агенцији за приватизацију у поступку реструктурирања туженог. Тужени је у парници истакао приговор застарелости. Оспорава да је ИОС образац из 2012. године довео до прекида застарелости, јер се не ради о радњи овлашћеног лица. Одлукама Владе Републике Србије није могло доћи до прекида застарелости.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, на коме је заснована побијана другостепена пресуда, међу парничним странкама потписани су изводи отворених ставки на дан 31.10.2011. године, и оверени печатима парничних странака. Тужени је у поступку оспоравао да је са његове стране извод отворених ставки потписан од стране овлашћеног лица. Те наводе првостепени суд није прихватио, ценећи да су изводи отворених ставки потписани и оверени печатом туженог као дужника, а да тужени у поступку није доказао да лице које је потписало извод није имало посебно овлашћење за ту радњу, с обзиром да у току поступка није доставио акт о систематизацији радних места и овлашћења својих запослених лица, из кога би се утврдило да лице које је потписало извод отворених ставки по свом радном месту и систематизацији послова које обавља код туженог није било за то овлашћено.

Потпис за туженог на изводима отворених ставки није потпис директора туженог у периоду од 01.01.2012. године до 31.03.2012. године, али је у описаној ситуацији тужени био дужан да наведе ко је лице које је потписало извод за туженог. Како потписани извод отворених ставки прихвата као изјаву о признању дуга, по схватању првостепеног суда дана 31.10.2011. године прекинут је рок застарелости потраживања по предметним фактурама, те је тада почео тећи изнова. Даље, утврђено је да је тужилац поднео захтев за исплату потраживања ради евидентирања субјекта приватизације Агенцији за приватизацију дана 10. и 11.06.2014. године, чиме је по становишту првостепеног суда тужени признао дуг, прекинуо застарелост, односно одрекао се застарелости.

На основу тих чињеница и изражених схватања је првостепени суд одлучио о тужбеном захтеву, имајући у виду да је међу странкама била спорна застарелост потраживања из тужбеног захтева, које потраживање је настало из уговора о осигурању, а да је висину тужбеног захтева тужени оспорио само паушално, и да је потписаним изводом отворених ставки констатована висина дуга туженог према тужиоцу. Извод отворених ставки од 31.10.2011. године првостепени суд сматра писменим признањем дуга, и с обзиром на касније подношење пријаве потраживања у поступку реструктурирања, закључује да у време подношења тужбе 30.03.2018. године, тако признато потраживање, није застарело.

Другостепени суд не прихвата закључке првостепеног суда за правилне.

Према разлозима изнетим у другостепеној пресуди, извод отворених ставки може оверити било које лице које је овлашћено да изврши такву радњу унутрашњим актима правног лица дужника потраживања. Међутим, у ситуацији када је потраживање у моменту давања такве изјаве о признању дуга већ застарело, према одредби члана 366. Закона о облигационим односима дужник се може одрећи застарелости писменим признањем застареле обавезе. Према природи извода отворених ставки, као рачуноводствене исправе, потписивање извода би се могло сматрати одрицањем од застарелости дужника једино ако је извод потписало лице овлашћено за заступање дужника, које у том својству има обавезу да извршава своје послове савесно, пажњом доброг привредника и у разумном уверењу да делује у најбољем интересу друштва, према одредбама члана 63. у вези члана 61. став 1. тачка 4. Закона о привредним друштвима, те се на основу тога сматра да је знао и био свестан да потписивањем извода отворених ставки у име друштва дужника потраживања прихвата да плати застарели дуг. У осталим случајевима, уколико је извод отворених ставки потписало неко друго лице, не би се могло сматрати да је дошло до одрицања од застарелости од стране дужника, изузев ако је извод потписало лице које је директно од стране директора било овлашћено да се писменим признањем обавезе одрекне застарелости, која чињеница у конкретном случају није доказана. Изводи отворених ставки на дан 31.10.2011. године, оверени су од стране туженог 28.03.2012. године, са потписом који није потпис законског заступника, директора АА. У то време била су застарела потраживања тужиоца према туженом из извода отворених ставки у износу за који другостепени суд одбија тужбени захтев, протеком три године од утврђене доспелости. Потписивањем извода отворених ставки на описани начин, тужени се није одрекао застарелости потраживања тужиоца, с обзиром да према напред изнетом потпис и овера извода отворених ставки 28.03.2012. године нема карактер писменог признања застарелих обавеза.

Правилна је другостепена одлука са следећих разлога. Потписивање извода оверених ставки од стране лица који није законски заступник дужника, нити је од законског заступника за то непосредно овлашћен, нема карактер изјаве о признавању дуга, нити изјаве о одрицању од застарелости, већ представља документ који се користи приликом међусобне усаглашености стања потраживања и обавеза. Дејство застарелости отклања се само одрицањем дужника од застарелости, или испуњењем застареле обавезе. Према одредби члана 366. Закона о облигационим односима, писмено признање застареле обавезе сматра се као одрицање од застарелости, а исто дејство има давање залоге или ког другог обезбеђења за застарело потраживање. Потписивање и овера извода отворених ставки од стране лица које није законски заступник дужника не може се сматрати писменим признањем застареле обавезе, јер такво писмено не садржи изричито признање застареле обавезе, нити се из чина потписа и овере може закључити да такву вољу има и законски заступник дужника.

С обзиром да су према стању у изводима отворених ставки потраживања тужиоца у износу од 38.643.461,72 динара на дан 28.03.2012. године застарела (доспела на наплату према изводу отворених ставки број 17230999000020111115 до 10.03.2009., према изводу отворених ставки број 17230999012220111115 дана 24.01.2006., и према изводу отворених ставки број 17230999012529111115 до 26.02.2009. године) јер се ради о потраживању осигураваача из уговора о осигурању, која застаревају за три године по одредби члана 380. став 3. Закона о облигационим односима, и да се потписивањем и овером извода отворених ставки дана 28.03.2012. године тужени као дужник није одрекао застарелости, подношење захтева тужиоца Агенцији за приватизацију за исплату потраживања према туженој ради евидентирања субјекта приватизације, 10. и 11.06.2014. године, није могло прекинути ток застаревања. Ово стога јер је потраживање застарело већ до дана 28.03.2012. године. Према томе, ова чињеница на којој инсистира ревидент није од значаја. Осим тога, ревидент понавља навод да је потраживање тужиоца признато Закључком Владе РС 05 бр. 2-9564/2011 од 15.12.2011. године о преузимању обавеза предузећа у реструктурирању према Компанији Дунав осигурање АДО Београд, међу којим потраживањима се налази и потраживање тужиоца према туженом која је предмет овог спора. Истиче и Закључак Владе РС 05 бр.42-10555/2013-2 од 09.12.2013. године којим је замењен претходни закључак од 15.12.2011. године, за кога такође сматра да је прекинуо застарелост потраживања. Међутим, према утврђеним чињеницама од стране првостепеног суда, Република Србија Закључком Владе од 15.12.2011. године преузима ненаплаћена потраживања од Компаније Дунав осигурање АД Београд према списку дужника, између осталог и према овде туженом, за износ од 58.283.934,92 динара. Преузимањем потраживања повериоца, овде тужиоца, према дужнику овде туженом од стране трећег лица, Републике Србије, не може се прекинути застаревање потраживања, јер се застаревање прекида само признањем дуга од стране дужника, или подизањем тужбе и другом повериоцевом радњом предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом у циљу утврђивања, обезбеђења или остваривања потраживања, по одредбама члана 387. и 388. Закона о облигационим односима, а не преузимањем потраживања од стране трећег лица. Према томе, преузимање потраживања од стране Републике Србије, за кога првостепени суд констатује да се планови Владе Републике Србије о наведеном закључку нису остварили, није од значаја за закључак о застарелости предметног потраживања. Самим тим није од значаја ни закључак Владе од 09.12.2013. године, којим се образује радна група са задатком да предложи влади решење у вези са регулисањем ненаплаћених потраживања тужиоца од предузећа у реструктурирању.

Изостанак разлога о оваквој примени материјалног права на наведене чињенице које ревидент сматра релевантним, не чини другостепену пресуду погрешном, нити ревизијске разлоге основаним.

У поступку реструктурирања туженог, тужилац је Агенцији за приватизацију дана 10. и 11.06.2014. године поднео захтев за исплату потраживања ради евидентирања субјекта приватизације, овде туженог. Међутим, том радњом није се могао прекинути ток застаревања за обавезе које су већ застареле, па околност да према утврђењу првостепеног суда тужени као субјект приватизације није поднео приговор арбитражном већу у року од 8 дана по одредби члана 20а. став 3. тада важећег Закона о приватизацији ради оспоравања висине пријављеног потраживања, није од значаја. Осим тога, наведена одредба члана 20а. став 3. Закона о приватизацији, на коју се првостепени суд позива, тиче се висине пријављеног потраживања државног повериоца, што тужилац није, у смислу одредбе члана 20. истог Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07, 30/10, 93/12, 119/12 и 51/14), важећег у време подношења пријаве тужиоца. Изостанак разлога у другостепеној пресуди о оваквој примени материјалног права на наводе тужиоца не утиче на правилност одлуке другостепеног суда.

Према изнетом разлози ревизије не стоје, те је ревизија одбијена у делу којим се побија другостепена одлука о тужбеном захтеву за главни дуг, и о трошковима поступка, по одредби члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија,
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић